



FORTIDSMINNEFORENINGEN

Foreningen til norske Fortidsminnesmerkers Bevaring
VESTFOLD AVDELING

Forsvarsdepartementet
ved statssekretær Øystein Singsaas
Postboks 8126 Dep.
0032 Oslo

Tønsberg 14.8.01

Vedr. Luftforsvarets skoler i Stavern - etterbruk og fremtidig eierskap

Fortidsminneforeningen Vestfoldavdeling er gjennom avisene informert om at rådmannen i Larvik ønsker at kommunen skal overta eieransvaret for Fredriksvern i Stavern. Vi ser av Larvik kommunes brev til Forsvarsdepartementet av 25.07.01 med kopi til ulike adressater at kommunen presenterer saken på en måte Fortidsminneforeningens Vestfoldavdeling ser seg nødt til å kommentere. I likhet med lokalbefolkningen i Stavern og mange politikere ser vi på det som en ugunstig løsning for det gamle militæranlegget. Larvik kommune har de siste årene stått på barrikadene mot det kulturminnevernet vi kjenner fra Riksantikvarens og Miljøverndepartementets intensjoner og retningslinjer. Kommunen forvalter ikke sine egne eiendommer med omtanke som signaliserer at kommunen er moden for en slik oppgave. Faglige råd fra kompetent hold blir ikke tatt til følge. Nasjonale interesser kan ikke ivaretas tilfredstillende under slike forhold. Rådmannens smørbrøddliste over fremtidige aktiviteter eksponerer etter vår oppfatning grunnleggende mangel på forståelse og respekt for de verdier, tradisjoner og sammenhenger som skal ivaretas av eier og forvalter.

Fortidsminneforeningens Vestfold avdeling har de siste årene vært engasjert i en rekke verne saker i Larvik kommune. Et sterkt utbyggingspress fra store grunneiere er etter vår oppfatning ikke blitt taklet med den nødvendige grensesetting og søken etter kompromiss. Resultatet har vært at verdifulle og sentrale kulturminner og miljøer er blitt ødelagt og andre befinner seg fortsatt under sterkt press.

Dette er ikke en ny situasjon men et resultat av manglende innarbeiding av vilje til aktivt vern og kulturminnekompetanse i de forskjellige kommunale og politiske nivåer. Larvik kommune har hatt ord på seg for å være lite opptatt av sin fysiske kulturarv. Verdifulle kommunale bygninger, både fredede og bevaringsverdige, vitner om manglende prioritering av vern og vedlikehold. Noen eksempler kan fremheves spesielt:

Herregården, bygget 1674-77 av Gyldenløve, fredet 1923, lider under manglende ytre vedlikehold. Hussoppskadene som ble oppdaget for et par år siden har sin rot i lekkasjer over lang tid. Folk med tilknytning til bygningen uttrykker bekymring over den generelle vedlikeholdstilstanden. museets administrasjon har nylig forlatt de tradisjonsrike kontorlokalene i Herregården, som nå på det nærmeste står tom.

Larvik sjøfartsmuseum holder til i en senbarokk murbygning fra 1730, fredet i 1923 bygningen lider under samme mangel på vedlikehold. Teglbygningen har midtrisalitt med gavlfronton som i årevis har vært utsatt for ødeleggende vannlekkasjer. Problemet har vært kjent lenge uten at noe er gjort.

Festiviteten er et kompleks sammenbygget av Norges tredje eldste bevarte teatersal festivitetsalen fra 1873, og et patrisierhus fra 1792. Gjennom flere år har kommunen og et politisk flertall kjempet for å få revet den eldste del av komplekset, innledningen til et komplett gateløp fra 1790-årene. Komplekset ble gitt sin form av arkitekt Paul Due i 1873. Det kan se ut som presset for rivning nå er lettet fordi fokus for lokalisering av nybygg er endret, men både bygning og fredningsverdig sal forfaller uten at kommunen har planer om rehabilitering.

Dampskipsbryggen i Stavern, en konstruksjon fra 1700-årene og nærmeste nabo til Fredriksvern, er tillatt mishandlet og tilført et for stort bygg. Protester fra blandt annet forsvaret ble oversett av Larvik kommune.

Risøya i Stavern bebygges nå med et voluminøst boligkompleks i verneområde og strandsone som setter naturlige krav til proporsjoner ut av spill. Kulturminneavdelingen i Fylkeskommunen har påpekt feil saksbehandling og mislighold av verneinteresser overfor fylkesmannen og fått medhold uten at det har affisert Larvik kommune.

Tollerodden, kanskje Larviks eldste hus med unike barokk, Louis seize, empire og biedermeier dekorasjoner var gjennom flere år gjenstand for kommunale tiltak som ville ødelagt bygningen som kulturhistorisk overlevering. Installasjonen av sprinklingsanlegg er gjort med den samme brutalitet som kan oppleves i Stavern gamle rådhus. Her også utført av kommunen som eier. Tollerodden eies og restaureres idag av en stiftelse og kommunens påkostninger blir fjernet og bygget om.

Så lenge kommunalt kulturminnevernansvar ikke ivaretas av kommunen selv og det åpenbart skjer en sammenblanding av økonomiske og generelle kulturinteresser uten den nødvendige grenseoppgang av temaenes egenart og kulturminnevernets status som grunnleggende premiss, særlig i forbindelse med anlegg av nasjonal interesse, oppfatter vi kommunens fremstøt som truende for de genuine historiske interessene i militæranlegget. Kommunens pågående fremstøt for å bygge ned verdifulle bevaringsregulerte og andre områder viser at Rådmannens forslag til løsning ikke er egnet.

Vedlagt Fortidsminneforeningens publikasjon "Kulturminnevern i Larvik" basert på et innlegg foreningens representanter holdt for Larvik kommune (Plan og byggesak, Kulturkontoret, Larvikmuseene og Rådmannskontoret) samt Riksantikvarens Planavdeling dette år. Fortidsminneforeningen ble invitert etter initiativ fra Riksantikvaren. Billedrekken over kommunale bevaringssaker og egenforståelse bør virke dempende på eventuelle statlige ønsker om overdragelse av Fredriksverns historiske bygninger og miljøer til Larvik kommune. Fortidsminneforeningen ber Forsvarsdepartementet utvise den største forsiktighet ved plassering av videre eier og forvalteransvar for Fredriksvern. Foreningen oppfatter statlig eierskap om den beste garanti for ansvarlig, enhetlig og pietetsfull forvaltning av dette viktige anlegget.

Vennlig hilsen

Dyveke Bast
leder

kopi:

Larvik kommune ved ordfører og rådmann
Miljøverndepartementet, Postboks 8013 Dep., 0030 Oslo
Riksantikvaren, Postboks 8196 Dep., 0034 Oslo
Miljøverndepartementet, Postboks 8013 Dep., 0030 Oslo
Forsvarets bygningstjeneste, Oslo Mil, Akershus, 0015 Oslo
kommunal og regionaldepartementet, Postboks 8112 dep., 0032 Oslo
Statsbygg, byporten, biskop Gunnnerus gate 6, Postboks 8106 Dep., 0032 Oslo
Fylkesmannen i Vestfold, Postboks 2076, 3103 Tønsberg
Luftforsvarets skoler Stavern, 3290 Stavern
Vestfold Fylkeskommune, Svend Foynsgate 9, 3126, Tønsberg
Direktoratet for naturforvaltning, Tungasletta 2, 7047 Trondheim

Farmannsveien 30 3100 Tønsberg
Bankgiro 2480.30.21690

